

Aynı fiyata iki kat hız!

→ Cemil Alpay SÜNNETÇİ

Türk Telekom'un "özel tekel" olmasından sonra 2 milyonu geçen ADSL kullanıcılarına sunduğu indirim paketi 1 Ağustos'tan bu yana kullanımda. Paket 256 Kbps'lik bağlantı hariç diğer sınırsız bağlantılarda yüzde 18'lik bir indirim getirdi. 512 Kbps olan limitli hatların bant genişliği ise fiyat değişikliği olmadan 1 Mbps'ye çıkarıldı.

Görünürde her şeyin güzel olmasına rağmen limitli kullanıcılar için gözden kaçan bir nokta vardı: Kota! Kotalar artırılmadan genişletilen bant hızı, sahibi olduğumuz kotanın "daha hızlı" tüketilmesinden başka ne işe yarar ki?

SON KULLANICI İÇİN BAĞLANTI FİYATLARI

Türk Telekom ısrarla Türkiye'de ADSL'nin Avrupa'nın diğer ülkelerine göre daha ucuz olduğunu savunuyor. Ne var ki birçoğuna göre böyle bir karşılaştırma anlamsız, çünkü Türkiye'deki gelir düzeyi de Avrupa ülkelerine göre oldukça düşük! Gelir düzeyi kıstasını ortadan kaldıralım ve birkaç ülkenin internet bağlantı fiyatlarına bir bakalım.

Size Japonya'da 100 Mbit sınırsız internet bağlantısının 25 Amerikan Doları, yani yaklaşık 37 YTL'ye, başka bir deyişle Türkiye'deki 6 GB limitli 1 Mbit bağlantı fiyatından bile daha ucuza verildiğini söyleyip bu sıcak havalarda daha da fazla ısınmanızı istemiyorum. Japonya yerine üyesi olmaya çalıştığımız AB ülkelerinden örnek vereyim.

Fransa'da internet servis sağlayıcıları, ismine satın aldığımız modem kutularından aşına olduğumuz ADSL2+'ya geçmişler ve 24 Mbps limitsiz internet bağlantısını sadece 14,99 euro'ya veriyorlar (bir de bu hat üzerinden TV yayını izleyebildiğinizi söyleyeyim de içinizin yağları erisin). Eğer Türkçesine çevirirsek 1 Mbps 3 GB limitli ADSL bağlantısı demek.

HIZ ARTIRIMLARININ TÜRK İNTERNETİNE ETKİLERİ

"Sınırsız İnternet" tablomuz yorum gerektirmeyecek kadar açık olduğundan Türk Telekom'un işin mutfağında herhangi bir hazırlık yapmadan gerçekleştirdiği sözde hız artırımlarının bir de internetin arka tarafında yarattığı etkileri irdeleyelim.

Türkiye'de müşteri sayısı bakımından "iyi" sayılabilecek datacenter (veritabanı sunucusu işleten ve sunum, bakım ve yedekleme hizmetleri arzeden firmalar) iki elin parmak sayısını geçmeyecek kadar az.

Bu Datacenterlar internet bağlantılarını Türk Telekom üzerinden gerçekleştirmek zorunda! Dolayısıyla Türk interneti deyince hem bireysel hem kurumsal alanda aklımıza Türk Telekom gelmek durumunda.

Datacenterlar Türk Telekom'dan kiraladıkları hat oranında bizlerin internet sitelerinden isteklerimizi cevaplamaya çalışırlar. Ve ortalama bir rakam söylemek gerekirse bu datacenterların Türk Telekom'dan kiraladıkları internet hatlarının genişliği çoğunlukla 100 Mbps'yi geçmez. Biz ADSL kullanıcıları 1 Ağustos'a kadar bu merkezlerden saniyede 512 Kbps bant genişliği ile teorik olarak 64 KB veri çekerdik (teorik olarak diyorum, çünkü ADSL bağlantısında santrale olan uzaklığımız,

Türk Telekom'un yaptığı iki kat hız bize ne sağlıyor? Acaba yapılan artış gerçekten bir hız mı yoksa bir kandırmacadan mı ibaret?

Sınırsız internet

ÜLKE	BAĞLANTI HIZI	FİYAT
Japonya	100 Mbps	37 YTL
Almanya	6 Mbps	47 YTL
Yunanistan	4 Mbps	82 YTL
İngiltere	8 Mbps	49 YTL
Türkiye	256 Kbps	

kablolu gibi koşullar bant genişliğimizi yüzde 100 kullanmamızı engeller). Başka bir deyişle 1 saniye içinde bu veri merkezleri ancak 200 isteğe cevap verebiliyorlardı. Ancak hatlarımız iki kat hızlandı ve artık bu merkezlerden iki kat daha fazla, saniyede 128 KB veri talep ediyoruz. Peki ya datacenter bize eskisine oranla iki kat daha hızlı cevap verebiliyor mu?

Evet, şimdilik iki kat daha hızlı cevap verebiliyorlar. Ama Türk Telekom bu kurumlara uyguladığı fiyatlarda bir indirme gitmezse yakında bizleri bir kaos bekliyor!

BİZE NE DATACENTER'IN ALDIĞI HİZMETİN FİYATINDAN

100 Mbps internet bağlantısını KDV dahil, ÖTV hariç fiyatı ile aylık 9.093,10 YTL'ye alan datacenterlar (Telekomünikasyon Kurumundan lisans alırlarsa bu fiyat 7.275,19 YTL'ye düşmektedir) bu maliyetleri üzerinden hizmetlerini sunmaktadırlar. Ancak Türk Telekom'un ADSL hatlarını iki kat hızlandırmasından sonra verdikleri hizmette sorun olmasını önlemek amacıyla hat kapasitelerinde artırma gittiler ve daha yüksek fiyatlar ödemeye başladılar.

Aklınıza Türk Telekom'un datacenterların hatlarını da iki kat hızlandırdığı gibi bir peri masalı gelmesin! Datacenterlar kendi hatlarını ancak kendileri hızlandırabilir ve belki de böyle olmak zorundadır. Sonuç olarak datacenterlar birer işletme ve hizmetini satmak istiyorsa iyi hizmet vermelidir. İyi hizmet vermek istiyorsa da gereğini yapmalıdır.

Datacenterlar Türk Telekom'un hızlandırmasına karşı bu seferlik hat artırımlarını yaptılar. Peki ya daha sonra? Türk Telekom "hatları iki kat daha hızlandırdım" derse ne olacak? Maliyetleri artacak ve bu maliyeti bir şekilde hizmetlerinin fiyatlarına yansıtacaklar.

Daha da açıklayıcı olalım: Datacenterların hizmet fiyatları artacak veya gittikçe artan maliyetlerden ötürü borçlarını kapatamayanlar işletmelerini kapatacaklar. Türkiye'deki web sitesi sahipleri artan fiyatlardan ötürü yurtdışında çok daha ucuza hizmet veren datacenterları tercih edecek. İşte asıl kaos o zaman başlayacak!

YURTDIŞINA BAĞIMLI İNTERNET

Türkiye'deki web siteleri bir bir yurtdışına çıkmaya başlayacak. Onlar yurtdışına çıktıkça biz de o sitelere girmeye devam ettikçe Türk Telekom'un yurtdışı internet bağlantı hatlarına yükleneceğiz ve yurtdışına bağımlı bir Türk internetine sahip olacağız!

Hattınız 512 Kbps iken Türk Telekom'un yurtdışı internet çıkışı yaklaşık 35 Gbps idi (!).

Hattınız 1024 Kbps oldu, peki ya yurtdışı çıkışımız? Hala 35 Gbps...

SADECE TÜRKİYE'DE İKİ KAT HIZ!

Türk Telekom'un hattımızı iki kat hızlandırmasını sadece kendi hatlarını kendileri hızlandıran yerli datacenterlarda barınan sitelere girerken hissedebilirsiniz. Çünkü Türk Telekom yurtdışı bağlantılarında herhangi bir değişikliğe gitmemiştir! Bu durumu bir yurtiçi bir de yurtdışı siteyi 512 ve 1024 Kbps hatlarla pingleyerek görelim.

Komut isteminden 512 Kbps'lik bir ADSL bağlantısı ile tobb.org.tr'yi pingleyelim. Aldığımız cevap ortalama 28 ms'de bize erişmektedir. Aynı bağlantı ile bir de download.com'u pingleyelim. Gelen cevap ortalama 244 ms'de bize erişmektedir.

Şimdi iki kat hızlanmış, 1024 Kbps hızındaki hattımızla tobb.org.tr'yi ve download.com'u pingleyelim. tobb.org.tr için gelen cevap 18 ms'de gelmişken download.com için 225 ms'de gelmiştir. Dört işlem anlatmaya gerek yok. 28/18 biraz zorlarsak ikiye eşit olur, peki ya 244/225 ? (Yurtdışıyla olan bağlantı hızını görmek için www.speedtest.net adresine girebilirsiniz.)

Yurtdışı hatlarımız "şimdilik" idare ediyor. Peki ya sonra? Oradan buradan kopan, arızalar oluşan, yükü kaldırmayan bir Türkiye interneti. Kısa tanımıyla kaos!

KENDİNİ BALTALAYAN TELEKOM!

İnternet servis sağlayıcıları (ISS) kendi ağlarındaki trafiği artırarak diğer ISS'lere kendisine direkt bağlanması için hat kiralarlar, şu anda yabancı ISS'lerin Türk Telekom'a yaptığı gibi. Türk Telekom ise uyguladığı fiyat politikasından ötürü, yurtdışına oranla zaten az olan trafiğini yok etmek üzere.

Türkiye'de Bnet, Koçnet gibi büyük kuruluşlar data hizmetinden uzaklaşıp ağırlıklarını ses iletimine verdiler. Data piyasası birer birer kapanan orta ve küçük ölçekli datacenterlara kaldı ve Türk Telekom bu şirketlerin de kapanmaması için tek bir adım atmış değil. Aksine kendisi hiç kimsenin veremeyeceği fiyatlara data hizmeti verip Türk internetinin tek şirketi olmayı amaçlıyor.

TEK ELDEN İNTERNET

"Türkiye'nin en büyük veri merkezi" sloganıyla hizmet veren TTIDC, Türk Telekom'un bulunduğu konumu sorumlulara tekrar sorgulatmalı. Herkes Türkiye'de çok daha ucuza çok daha hızlı internet istiyor. Ancak bu şekilde Türk internetinin gelişimin önündeki engeli kaldırınız ve Türkiye'deki "bilgi toplumu" olma amacını yakalarız.

Ama bizde de hata var. Türk Telekom "sahibinden internet" derken onu daha fazla ciddiye almalydık!

Datacenter'lar ne işe yarar?

Geliştirdiğimiz web sitesini veya internet uygulamasını yayına geçirmek için yüksek hızda bir internet bağlantısı kiralamamız gerekir. Uygulamamızı uzun saatler, günler hatta aylarca açık kalarak çalıştıracak sunucunun bulunduğu ortamı soğutmak ve elektrik dalgalanmalarıyla kesintilerine karşı önlem almak gerekir. Bu gerekliliklerin oluşturduğu maliyet oldukça yüksektir. Bu maliyeti düşürmek için datacenterlar ortaya çıkmıştır. Bu merkezler yüksek internet bağlantı hızlarına ve gerekli güvenlik önlemlerine sahiptirler.

Eğer internete sürekli açık bir sunucuya ihtiyacınız varsa iki şekilde bu datacenterlardan hizmet alabilirsiniz. Sunucunuz için belirli bir fiziksel alan ve internet bağlantı kiralarsınız ve bunun için belirlediğiniz periyotlarda ödemede bulunursunuz. Ya da "dedicate" ismi verilen hizmet şekliyle sunucunuzu da datacenterdan kiralarsınız ve sunucunuzda oluşabilecek donanım arıza riskinden de kurtulursunuz ve tabii ki bu çok daha ucuza gelir.